

Savalan Dağ

Güney

Azerbaycan'ın Türk nüfusunun en çok yoğun olduğu illerden biri Erdebildir. Türk Aleviliği için önemli bir yeri olan Pahlavi'nin dedesi Seyit Beyh Safi'nin dergahı buradadır. Erdebil Dergahı'nda Peyh Pafi ve Pahlavi'nin türbeleri bulunmaktadır. Somuncu Baba gibi birçok Anadolu ereni bu dergah çykıplıdır.

Bu köklü ve güzel

kentin bir özelliği de sınırları içinde Savalan Dağı'nı barındırmaktadır. Savalan, Güney Azerbaycan topraklarında Erdebil kenti yakınında bulunan sönmüş bir yanardağdır. Bu dağ kentinin her yerinden dağ görmek olasıdır. Batı yönünde eni 20 km , doğuda ise 40 km'dir. Dağın yüksekliği en uç noktada 4811 metredir. Dağın zirvesindeki karlar erimez ve her mevsim dağın başında, kardan ak bir kalpak bulunmaktadır. Pifa arayanlar, Savalan dağ eteklerinde bulunan kükürtlü kaynak suyu olan 'Kotursu' kaplıcasına yazları gelirler. Kışları ise kayak sevenlerin uğrak yeridir.

Savalan Dağ

bölgede kutsal sayılır. Savalan Dağı'nın gökten geldiğine ve 7 Cennet'ten biri olduğuna inanılır. Bazıları da, Zerdüş peygamberin bu dağda vahiy aldığına inanır. Bir başka inanışa göre ise Savalan Dağı, azmış insanların bulunduğu bir kent üzerine Cebrail'in tarafından peygamber ve takipçileri dua etmek için kenti terk ettiği sırada, kent halkı üzerine ceza olarak yerleştirilmiştir. Bu tür söylenceler bir tarafa 'Savalan' sözü kutlu bir anlam taşımaktadır. Sav ve alan sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuştur. Sav, Güney Azerbaycan Türkleri arasında haber ya da vahiy anlamı taşımaktadır. Yani vahiy alan veya haber alan anlamı taşıyan birleşik bir sözcüktür. Bu sebeptendir ki peygamber sözcüğünün öztürkçesi savalandır diyebiliriz. Bu sözcüğü kullanmaya başlamak dilimize bir zenginlik katacaktır. Böyle ki Farsça olan peygamber sözcüğü, hem nebi hem de resul anlamında kullanılmaktadır. Türkçesi varken ve diğer Türk illerinde kullanılmaktayken neden biz savalan sözcüğünü yaygınlaştırmayalım? Türkçesini kullanmaya başlayarak, üzerinde ince anlam ayrımı bulunan resul ve nebi kavramlarını daha açık bir şekilde Türkçe anlatmaya başlayabiliriz. Kitap veya vahiy alanlar peygamberlere resul denir. Bu sebeple resul için savalan, nebi için ise elçi sözcüğünü kullanmak, peygamber sözcüğünün oluşturduğu anlam darlığından bizi kurtarabilir.

Savalan Dağı'nın

bir başka özelliği ise İran'daki Türk bağımsızlık hareketi için bir simge olmasıdır. Baskı altında bulunan Türk bağımsızlık hareketi, kendini ifade edebilmek için Tebriz Traktör takımı karıştırmalarında slogan atmayı ve Savalan Dağı'nda toplanmayı bir çözüm olarak görmüştür. Türkiye'deki milliyetçilerin Erciyes'te kurultayda buluşması gibi, Güney Azerbaycan'daki Türk hareketi Savalan Dağı'nda buluşmaktaydı. Ne var ki bu buluşmanın gelenekselleşmesi ve kitleleri harekete geçirecek bir noktaya erişmesi İran Devleti'ni rahatsız etmiştir. Savalan Dağı, buluşmaları yasaklanmıştır. 2014 Ağustos ayında, yasağa rağmen Savalan'a yürüyüp yapmak isteyen kişiler tutuklanmıştır. Ortada bir yasak yok iken, Erciyes Dağı'ndaki kurultayın kaldırılması da çok vahim bir durumdur. Türklerin gerek Erciyes, gerek Savalan gerekse Tanrı Dağı'nda yeniden buluşmasının çalışmaları yapılmalıdır. Bu buluşmalara tüm Türk Dünyası'ndan temsilciler gelmeli ve Türk Dünyası'nın sorunları ele alınmalıdır.

Kürbat Yılmaz

5.2.2017